

2020-06-25
Ju2020/02483/PO**Justitiedepartementet**

Uppdrag att inrätta pilotprojekt som riktar sig mot näringsverksamhet kopplad till organiserad brottslighet

Regeringens beslut

Regeringen ger i uppdrag åt de tolv myndigheter som ingår i samverkan mot grov och organiserad brottslighet (Polismyndigheten, Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Migrationsverket, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten) att, inom ramen för samverkan, inrätta ett pilotprojekt som riktar sig mot näringsverksamhet med koppling till organiserad brottslighet. Pilotprojektet ska bedrivas i eller i anslutning till något eller några av de utsatta områden som Polismyndigheten har pekat ut.

I uppdraget ingår att:

- Kartlägga personer inom organiserad brottslighet med koppling till näringsverksamhet.
- Kartlägga påtryckningar, trakasserier eller brott mot näringsidkare som ett led i organiserad brottslighet.
- Genomföra systematiska kontroller avseende efterlevnaden av regler och lagar som berör den som bedriver eller kan antas bedriva näringsverksamhet eller ekonomisk verksamhet.

Myndigheterna ska i så stor utsträckning som möjligt använda sig av de erfarenheter som har inhämtats inom ramen för uppdraget om metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet (A2017/02422/ARM).

Till pilotprojektet ska myndigheterna identifiera ytterligare samarbetspartners, såväl myndigheter som kommuner. De nio nätverksmyndigheter som har knutits till samverkan mot grov och organiserad brottslighet ska i första hand komma i fråga.¹

Uppdraget ska samordnas av Polismyndigheten och redovisas till regeringen (Justitiedepartementet) senast den 1 oktober 2021. Myndigheterna ska löpande informera Regeringskansliet om arbetet.

Bakgrund

Vanligtvis förknippas organiserad brottslighet med en undre värld utanför det etablerade samhället där grova våldsbrott så som skjutningar och sprängningar är ett sätt att konkurrera om marknader. Det är inte lika vanligt att förknippa organiserad brottslighet med företag och legal verksamhet trots att kriminella entreprenörer är ett vanligt förekommande inslag i organiserad brottslighet. Om samhället kan göra det svårare för kriminella personer att infiltrera företag eller driva företag i brottslig verksamhet, begränsas möjligheterna för den organiserade brottsligheten att verka i legala sammanhang.

Organiserad brottslighet ägnar sig åt näringsverksamhet som genom att åsidosätta lagar och regler missbrukar de skattefinansierade välfärdssystemen och snedvrider konkurrensen. Ofta handlar det om arbetskraftsexploatering. Arbetstagare arbetar under osäkra förhållanden, för låga löner och riskerar att få sina identiteter utnyttjade i brottsupplägg, eller andra allvarliga kränkningar av sina rättigheter och minskat skydd enligt arbetsrättslagstiftningen. Dessutom riskerar de att gå miste om vissa socialförsäkringsförmåner.

De områden som av Polismyndigheten identifierats som utsatta präglas till stor del av en social och ekonomisk utsatthet som är högre än genomsnittet i Sverige. Sådana levnadsförhållanden beskrivs i forskning som sociala riskfaktorer, vilket inkluderar socioekonomiska förhållanden. De sociala riskfaktorerna gör både näringsidkare och boende i utsatta områden mer

---

¹ Arbetsmiljöverket, Bolagsverket, Centrala studiestödsnämnden, Finansinspektionen, Inspektionen för vård och omsorg, Pensionsmyndigheten, Statens institutionsstyrelse, Transportstyrelsen samt Länsstyrelsen i Stockholms län.

sårbara för exempelvis arbetskraftsexploatering som kan utnyttjas av organiserad brottslighet.

I sin lägesbild över utsatta områden från 2015 beskriver Polismyndigheten hur möjligheten att bedriva näringsverksamhet i utsatta områden är begränsad och att det är svårt för näringsidkare att verka ostört utan att förhålla sig till kriminella. Genom hot, våld och skadegörelse pressas näringsidkare till beskyddarverksamhet eller till att överlåta sina verksamheter till underpriser. Problemet har lett till att näringsidkare lägger ner sin verksamhet och att stöldgods, insmugglad sprit och tobak säljs i lokala butiker både i och omkring dessa områden.

Det ska inte finnas en arbetslivskriminalitet i Sverige där människor utnyttjas och som dessutom är en inkomstkälla för organiserad brottslighet. Regeringen har under den senaste mandatperioden vidtagit ett antal åtgärder för att bekämpa den arbetslivskriminalitet och osunda konkurrens som ofta finansierar grov och organiserad brottslighet i Sverige. Polismyndigheten har fått större befogenheter att kontrollera arbetsgivare i branscher där problemen med illegal arbetskraft är stora. De tolv myndigheter som samverkar mot organiserad brottslighet har olika uppdrag, kunskap och metoder som gemensamt kan bidra till att förhindra och försvåra för organiserad brottslighet och dess koppling till näringsverksamhet i utsatta områden. Uppdraget ska långsiktigt bidra till bättre möjligheter för de som lever och verkar i de utsatta områdena.

På regeringens vägnar

Mikael Damberg

Emma Lindahl Timmelstad

Likalydande

Polismyndigheten
Arbetsförmedlingen
Ekobrottsmyndigheten
Försäkringskassan
Kriminalvården
Kronofogdemyndigheten
Kustbevakningen
Migrationsverket
Skatteverket
Säkerhetspolisen
Tullverket
Åklagarmyndigheten

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Arbetsmarknadsdepartementet/A, ARM
Finansdepartementet/BA, FMA FPM, SKA S3, OFA K, OFA SFÖ
Infrastrukturdepartementet/US
Justitiedepartementet/KRIM, SIM, SSK, Å
Näringsdepartementet/N MK
Socialdepartementet/SF, FS HSP, SOF
Utbildningsdepartementet/UH
Arbetsmiljöverket
Bolagsverket
Centrala studiestödsnämnden
Finansinspektionen
Inspektionen för vård och omsorg
Länsstyrelsen i Stockholms län
Pensionsmyndigheten
Statens institutionsstyrelse
Transportstyrelsen